VIIKONVAIHDE

PASSIPAIKALLA

Kansanvallan kaatajat

Vihreän liiton esitys kansanedustajien kausien rajaamisesta kolmeen ammuttiin alas lähes ainutkertaisella yksimielisyydellä. Vastaavaa lienee koettu viimeksi silloin, kun kaikki suut vannoivat Paasikiven-Kekkosen ulkopoliittisen linjan nimiin.

Samat ajatuspajat ovat askaroineet eduskunnan rakenteen kanssa ennenkin. On vaadittu esimerkiksi kansanedustajien valitsemista arpomalla. Elitistisille porukoille, kuten äärivihreille, taistolaiskommunisteille ja takavuosikymmenten IKL:lle, edustuksellinen kansanvalta on käsittämätöntä myrkkyä.

Parhaiten rajoitukset ampui alas vihreiden veteraaniedustaja **Tuija Brax**. Hän totesi virkamiehistön ohjaamisen edellyttävän poliitikoilta kovaa rutiinia.

Neljä vuotta oikeusministerinä istunut Brax tietää erinomaisesti, miten vaikea jähmeään virkamieskoneistoon on piiskata liikettä. Nykyinen oikeusministeri **Anna-Maja Henriksson** (r.) on paistatellut maineessa saattaessaan monta Braxin käynnistämää uudistusta satamaan.

Kaikki Braxin hankkeet eivät olleet viisaita tai toteuttamiskelpoisia, mutta se on toinen asia.

Taipumaton VM

Eduskunnan talouskeskustelussa tiistaina **Harri Jaskari** (kok.) kertoi hyvän esimerkin virkamiesten kovakorvaisuudesta. Poliitikot ovat jo kahdessa hallituksessa antaneet virkamiehille selvät nuotit ns. bisnesenkelilaista. Valtiovarainministeriö juntturoi vastaan.

Bisnesenkeli tarkoittaa yksityistä miljonääriä, joka sijoittaa varojaan aloittavan kasvuyrityksen tukemiseen. Tästä hän saisi hyvityksen verotuksessa.

VM:n mielestä bisnesenkelivähennys rapauttaisi Suomen veropohjan. Kyse on peräti seitsemästä miljoonasta eurosta vuodessa.

Verovähennysten ehdot on kirjoitettu niin monimutkaisiksi, että käytännössä siihen ei kukaan voi nojautua. Monet kokoomuslaiset uskovat virkansa puolesta ja SDP:n entinen puoluesihteeri **Mikael Jungner** varmaan aivan vilpittömästi, että VM:n virkamiehet tällä kertaa nujerretaan.

Valtiovarainministeri **Jutta Urpilaisen** (sd.) kymmenyspilkku on ymmärrettävästi toisaalla. Kreikan tukiratkaisuissa seitsemän miljardia eli tuhatkertainen summa on taskurahaa. Mutta ilman valtiovarainministerin ärähdystä VM:n virkamiehet eivät korvaansa heilauta.

Bisnesenkelivähennys liittyy hallituksen kasvupakettiin, joka puolestaan kuuluu ensi vuoden budjettiin. Ratkaisun pitäisi olla tätä luettaessa valmis, mikäli aikataulussa aiotaan pysyä.

Eduskunta aikoo jouluksi lomalle. Kuusikin kannettiin jo valtiosaliin.

Taulukauppojen hinta

Valtion byrokratialla menevät muutenkin isot ja pienet rahat sekaisin. Viikolla nostettiin syyte SDP:n Urheiluopistosäätiötä vastaan, koska se on vuosien mittaan tukenut puoluetta laskennallisesti yhteensä 23 000 eurolla.

Kun kaikki tutkintaan käytetyt poliisityövuodet ja oikeuskäsittelykulut lasketaan yhteen, kustannukset ovat varmasti moninkertaisesti suuremmat kuin 23 000 euroa. Valtiontalouden tarkastusviraston pitäisi ynnätä poliittisten taulukauppojen uustulkinnan todellisen hinnan.

Urheiluopistosäätiö perustettiin aikoinaan SDP:n sisäisen taistelun välineeksi. Sellaista ei tietenkään voitu perustamiskirjassa tarkoitukseksi ilmoittaa.

Väinö Leskisen siiven toimintaa johdettiin 1950-luvulla säätiön bunkkerista. SDP saatiinkin hajalle kymmeneksi vuodeksi. Viime vuosien taulukaupat ovat säätiön toimien viattomimmasta päästä.

Keskustalainen Nuorisosäätiö seuraa tarkasti demarisäätiön jutun etenemistä ja päinvastoin. Valtiopäiväneuvos **Jukka Vihriälän** (kesk.) toilailut ovat aivan oma lukunsa.

Terästä selkärankaan

Uusi elinkeinoministeri **Jan Vapaavuori** (kok.) ilmoitti työnsä alkajaisiksi, että kompromissien aika talouspolitiikassa on ohi.

Hallituskumppani vihreiden puheenjohtaja, ympäristöministeri **Ville Niinistö** hymähteli, että uudet ministerit aina intoilevat, kun eivät tunne asioita. Siis että reki varsan opettaa.

Muistetaan sentään, että Vapaavuori on ollut jo neljä vuotta ministerinä, Niinistö vasta puolitoista. Ja että suurimman hallituspuolueen ryhmänjohtaja on asioista varmasti vähintään yhtä hyvin perillä kuin pienen puolueen riviministeri.

Talousvaliokunnan puheenjohtaja **Mauri Pekkarinen** (kesk.) vaati hallitukselta vihdoin ripeitä toimia ja korporaatioita eli työmarkkinajärjestöjä niihin mukaan. Hän sai eduskunnassa SDP:n ay-siiveltä harvinaisen lämmintä tukea. Ay-liikettähän uutta terästä selkärankaan saanut kokoomus on pahiten tölvinyt.

PEKKA ALAROTU

VIIKON VÄRSSY

Viherviisaat höttöhatut
monenlaista suoltavat
tusinaksi vallan vuodet
nyt joukolla he puoltavat

niinpä Osmo laskupäinen
jo romukopas´ oisi
jälkijoukko joukko-opin
hyvin haihatella voisi

kototurve pannaan heti
kivihiiltä tilalle
turkisala täysikieltoon
ei kettu mene pilalle

alenee näin jätevuori
toteutuvi aate
maailmamme pelastajan
uusiutuvi vaate

kymmenellä päättäjällä
liian iso valta on
Suomen talouden suunta
kokolailla lohduton

JUHA AALTOILA

KARI SALONEN

”Marjatta täällä hei. Miten päivä päivä on mennyt”, Marjatta Aho tapaa kysyä ystäväpuhelun aluksi. ”Siitä se lähtee aivan luonnostaan.”

Ystäväpuhelu paikkaa puhekaverin puutetta

Vapaaehtoinen soittajarinki paikkaa yksinäisen ikäihmisen puhekaverin puutetta Päijät-Hämeessä. Maksuton palvelu on kotoinen sovellus Irlannissa toimivasta mallista.

LAHTI (MT)
Projektityöntekijä **Tiina Hast** tietää millaista yksinäisyys riipaisevimmillaan on. Hän on viime syksystä alkaen käynyt ikäihmisten kodeissa esittelemässä Haloo Päijät-Häme -hankkeen palvelua.

”Lapset saattavat asua lähellä, mutta jostain syystä ei vaan pidetä yhteyttä. Ei ole aikaa. Vanhukset eivät halua häiritä heitä.”

”Sairaudet vievät voimia, ei enää jakseta lähteä mihinkään. Kulkuyhteydet maaseudulla ovat usein pitkiä, naapurikin voi asua kilometrien päässä.”

Haloo Päijät-Häme on Hastin mukaan tavoittanut joukon ihmisiä, joista monet eivät muuten olisi missään mukana. ”Osa heistä selviää kiikun kaakun yksin kotona. Turvattomuuden tunnetta on paljon.”

”Jos kukaan muu ei soita viikkoihin, meiltä on ainakin joku, joka soittaa.”

Nuoria ei kelpuuteta

Ensimmäiset puhelut soitettiin vuoden alussa. Tällä hetkellä soittajien rinkiin kuuluu 21 vapaaehtoista, joista kolme on miehiä.

Omaleimainen piirre on soittajien ikä. He ovat eläkeläisiä kuten kohderyhmäkin. Nuorin vapaaehtoinen on 57-vuotias, vanhin 92.

”Yhteisten kokemusten jakaminen on tärkeää. Siksi me emme ota vapaaehtoisiksi nuoria”, sanoo **Pirjo Nieminen**, hanketta toteuttavan Päijät-Hämeen hyvinvointipalvelujen kehitys ry:n toiminnanjohtaja. Hän vetää myös Palvelu-Santraa, suosittua neuvontapalvelua ikääntyville.

Kohderyhmä kasvaa koko ajan. Tällä hetkellä soittajilla on ympäri maakuntaa yli 40 asiakasta, joista vanhin 94-vuotias.

Soitot kotisohvalta

Mallia toimintaan haettiin Irlannista. ”Toimintaympäristö on siellä erilainen, mutta vanhusten yksinäisyys maaseudulla on sama. Siitä se lähti”, Nieminen kertoo.

Toisin kuin Irlannissa, Päijät-Hämeessä puhelun voi soittaa kotisohvalta vaikka yöpaita päällä. Irlannissa soitot on keskitetty Friendly Call Service -keskuksiin.

Puhelut alkavat toisilleen outojen ihmisten kesken, mutta luottamus syntyy Hastin mukaan nopeasti. Soittaja saattaa asua vaikkapa Sysmässä ja asiakas Hollolassa.

Vaitiolovelvollisuus asiakkaan asioista kuuluu vapaaehtoistoiminnan pelisääntöihin.

Puhelut tulevat aina soittoringin vapaaehtoiselta, ei toisin päin. Projektityöntekijä sopii kohdehenkilön kanssa soittoajat. Tavallisin rytmi on kerran tai kaksi viikossa.

Kännykät ja puhelut maksetaan Leader- hankkeen varoista. Työnohjauksen lisäksi vapaaehtoisille järjestetään jatkokoulutusta.

Kännykät maksetaan Leader-hankkeen varoista.

”Kiitos kun soitit”

Vapaaehtoisten soittajien puheluja odotetaan puhelin kädessä usein jo hyvissä ajoin ennen sovittua aikaa. ”Jokaikinen puhelu päättyy sanoihin kiitos kun soitit”, Hast kertoo.

Jo muutamassa kuukaudessa on tapahtunut iloisia asioita.

”Ihminen on saattanut elää vuoden neljän seinän sisällä. Tytär on käynyt maanantaiaamuna heittämässä kauppakassin sisään ja roskapussin pihalle. Sitten vanhus lähteekin itse viemään roskapussia ja jää vielä naapurin kanssa suustaan kiinni.”

Raadollisia idyllejä

Kuntoutusyksiköt ovat Hastin mukaan kiinnostuneet ystäväpuheluista. Esimerkiksi sydänja aivohalvauspotilaille tekee hyvää löytää soittokaveri.

”Meillä on asiakkaita, jotka ovat unohtaneet, kuinka sanoja käytetään. Sairaudesta on kuntouduttu, mutta kun ei ole ketään, jonka kanssa puhua, sanatkin unohtuvat.”

Yksinäisyys voi varjostaa elämää jopa palvelutalossa. ”Pienellä paikkakunnalla se idylli voi olla hyvin raadollinen”, Nieminen sanoo.

Toiminnanjohtaja Pirjo Nieminen (vas.) ja projektityöntekijä Tiina Hast palkittiin Maaseutuverkoston parhaat käytännöt -kilpailussa. Näkijän pallo on taiteilija Tuula Ylivinkan suunnittelema.

Ihmisten taustat ja roolit istuvat tiukassa.

”Erästä palvelutalon asukasta muistutettiin aina, kuinka sinä olet sen torpan tyttö. Yrittäjänä elämäntyönsä tehnyt ihminen väsyi siihen ja yritti jopa lehtien kautta hakea itselleen ystävää”, Hast kertoo.

”Ihan viimeiset kuukaudet meidän soittajamme kulkivat hänen kanssaan yhtä matkaa ja toivat hänen elämäänsä vähän iloa.”

Vähällä autettuja

Toiminnanjohtaja Pirjo Nieminen painottaa ystäväpalvelun merkitystä ikäihmisen terveydelle.

”Voi olla iloinen siitä, miten vähällä ihminen on autettu. Toisaalta on myös se kääntöpuoli, että näinkö vähän siihen olisi tarvittu.”

Haloo Päijät-Häme on saanut Leader-rahoitusta 150 000 euroa. Toimintaa on tarkoitus laajentaa tänä ja ensi vuonna.

Tiedusteluja on tullut palvelun ulottamisesta muuallekin maahan, jopa Rovaniemen korkeudelle asti.

Tuloksia halutaan Niemisen mukaan avata jatkossa tutkimuksen keinoin. ”Ikäihmisten yksinäisyys ei ole vain päijäthämäläinen ongelma eikä yksin maaseudun ongelma.”

TARJA HALLA

HALOO PÄIJÄT-HÄME

Maaseudun yksinäisille

Haloo Päijät-Häme kokoaa vapaaehtoisia henkilöitä soittamaan sovittuina aikoina ystäväpuheluja yksinäisille ikäihmisille.
Vapaaehtoiset soittavat puhelut omista kodeistaan hankkeen antamilla kännyköillä.
Yli 40 asiakasta on tähän mennessä hakeutunut palvelun käyttäjiksi.
Päijänne-Leader ry:n rahoittama hanke on palkittu Maaseutuverkoston parhaat käytännöt 2012 -kilpailussa.

Arkienkeleitä kännykän päässä

KÄRKÖLÄ (MT)
”Marjatta täällä hei. Onko nyt hyvä hetki?”

Haloo Päijät-Hämeen vapaaehtoinen soittaja **Marjatta Aho**, 64, avaa jokaviikkoisen keskustelun kuin kenen tutun kanssa tahansa.

”Yleensä kysyn miten päivä on mennyt. Siitä se lähtee aivan luonnostaan.”

Aho soittaa samalle ikäihmiselle kaksi kertaa viikossa. Hän tekee paljon muutakin vapaaehtoistyötä.

Eläkkeelle hän jäi Patentti- ja rekisterihallituksesta.

”Tämä muistuttaa lähimmäispalvelua, mutta työ tehdään kotoa käsin. Kun on päivisin paljon menoa, se oman ajan antaminen kotoa onnistuu.”

Postinhoitajana työskennellyt **Maire Luostarinen**, 71, oli monenlaisessa toiminnassa mukana Varkaudessa. Sieltä hän muutti Kärkölään lähemmäs lapsia ja lastenlapsia.

”Minulle jäi tyhjää aikaa. Olen ollut eläkeläiskerhoissa, mutta halusin jotain muuta. Tuntui luontevalta, kun Marjatta pyysi mukaan. ”

Luostarinen soittaa asiakkaalleen kerran viikossa. Puhelu kestää reilun puoli tuntia. Joskus aikaa vilahtaa tunti ja vartti.

Mistä sitten puhutaan? ”Kaikesta. Miten viikko on mennyt ja miten hän on jaksanut. Kaikenlaista hupsutellaan, nauretaan omille ja toisen jutuille.”

Luottamus tärkeää

Asiakkaan asioista ei juoruilla eikä kerrota edes toimittajalle. Vaitiolovelvollisuudesta on pidettävä kiinni, Luostarinen sanoo.

Soittajan paras palkinto on hyvä mieli. ”Koen että asiakkaalle tulee hyvä mieli ja minulle samoin. Odotan itsekin sitä keskiviikkoiltaa”, Luostarinen kertoo.

Soittajat tietävät, että moni ikäihminen odottaa turhaan läheisensä soittoa. Puhelin ei pirahda viikonloppunakaan.

”Lapset vetoavat kiireeseen. Olisi hyvä pistää tietokone kiinni edes yhdeksi päiväksi, elää tätä hetkeä ja ottaa ikäihminen elämään mukaan niin kuin ennenkin”, Aho ehdottaa.

Vanhoilla ihmisillä on yksinäisyyden ja sairauksien lisäksi muutakin murhetta toimeentulosta alkaen.

”Sanotaan, että Suomi on hyvinvointivaltio. Tiedän, että ikäihmisiltä puuttuu kuulolaitteita, silmälaseja ja aamutossuja. Välittäminen häviää.”

”Arkienkeleitä tarvitaan paljon joka suunnalla.”

TARJA HALLA